

LA TRALLA

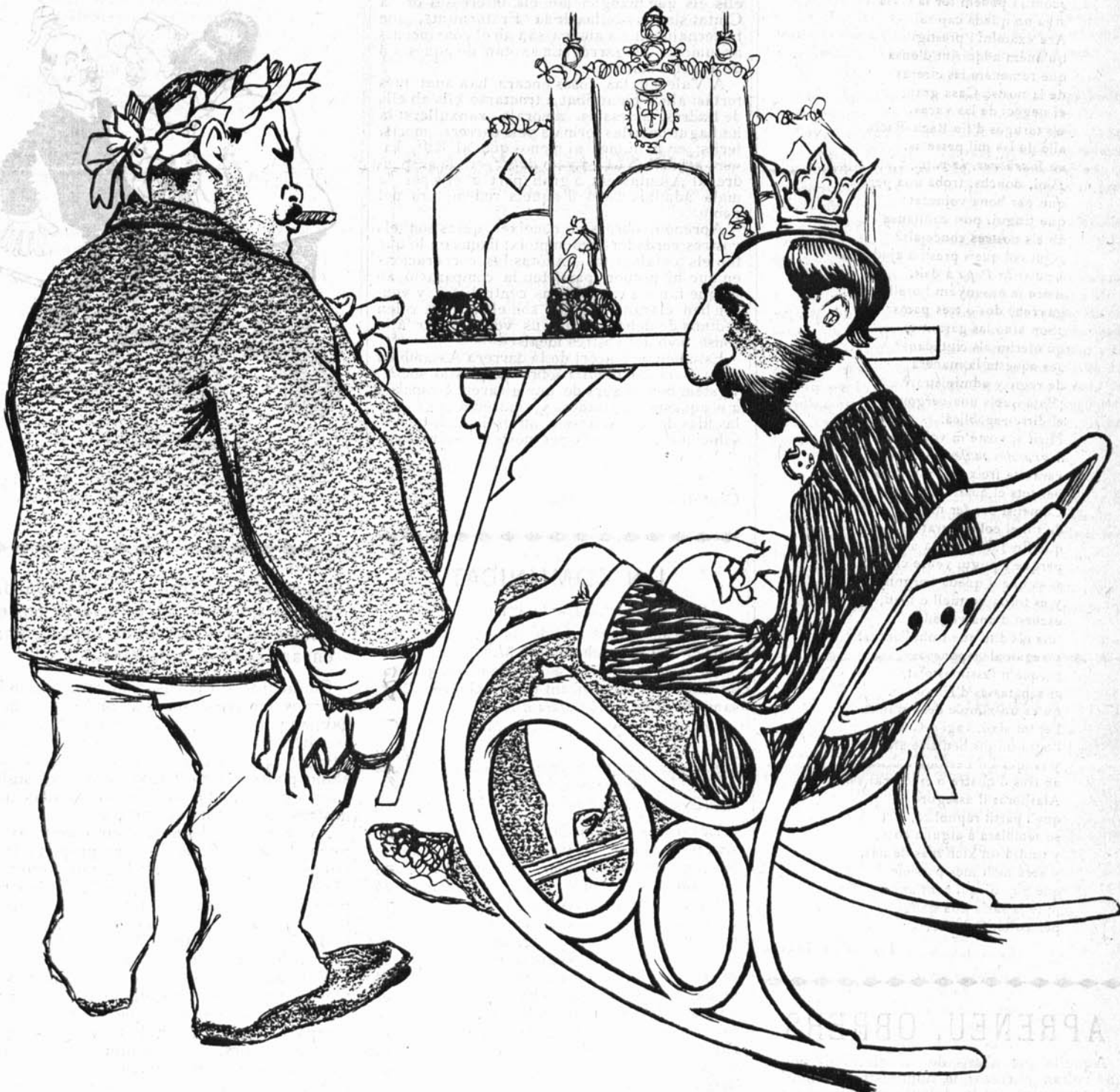
SURT ELS
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

La arribada (sic) d'en Salmerón

En Lerroux. — Sr. Marqués: ha llegado la hora de devolver favores. Como yo le presté «entusiastas recibidores,» présteme ahora el Arco para recibir à Salmerón. Los mismos atributos sirven...

GNOM

Després d'una ensavonada tan abundosa com nos han donat á Madrid ab motiu de las representacions catalanas de la Compagnia del Romea, ha sigut un gran mal la vaga de barbers. Aixó vol dir que si béls madrilenys nos han ensavonat no han pas arribat á afeytarnos. Som massa aixerits y'ls coneixém de massa temps als provincians madrilenys. Tot els hi va á fugas y á temporadas. El nostre amich Guifre, que no mes nos dibuixa quan vol, te'l proposit d'anar á la villa á posar botiga de rodets buyts anunciantlos com especialitat catalana, y's promet fershi rich. Nosaltres teníam mitj pensament de portarhi la Redacció de LA TRALLA però'ns ha fet desistir un bon amich que viu allà baix perque sab que d'ensá d'aquella festeta que varem fer als periodistas, nos conservan els castilas cortesans una rabiosa simpatia.

Ja veu en Borrás si n'ha portat d'enrenou. Anar éll á Madrid y acabar ab todos los odios, ha sigut tot hù. Eran uns odios que s'han apaybagat ab una dotzena de representacions catalanas, sinó que'ns fa mala espina aixó de que tot de cop nos estimin tant els que fa quatre dias parlavan d'afusellar á tot qui parlés catalá (aixó es textual). Son la gent dels extrems; no han trobat may el just medi encare que han sapigut trobar el medi de viure ab la esquena dreta per medi d'unas rendas qu'en diuhen nóminas y que no donan més feyna que la de cobrarlas.

Nosaltres sempre tan imparcials, no regatejém pas mérits al nostre primer actor y fins compreném que fassi tronar y ploure en una terra ahont tenen á la Guerrero per una eminencia. Pero francament, si fossim d'en Borrás, nos pensariam que se'ns rifan al fer comparacions de las que'n Zacconi'n surt fet un pobre partiquín. No'ns cegariam pas per las alabansas ni pels calificatius que li han aplicat.

Y are un consell amich Borrás. Procura fer el paquet aviat y tornar á Barcelona avans el paper catalá no baixi. Mira que's molt fácil que's cansin d'alabarte y't vingui á la millor un critich que't despelleji sols sia pera donar una nota sensacional.

À DON NICOLÁS

Trampas, tarugos y enredos, filtracions á dalt y á baix, insults y crits y amenassas.... y governem fa mitj any. Jo he acabat tant la paciència y estich tan fastiguejat de perteneixe á las filas del partit republicá, que ja no puch aguantarme y decideixo entregar la dimissió de *fraternal* al mateix D. Nicolás. Es inútil que'ls hi digui que l'Unió va á can Taps, indiferent que'ls prediqui las reformas importants que s'haurien de fe á dintre d'aquesta olla fraternal; ningú m'escolta y segueixen dividint y desbarrant y permetent que's passegin pels carrers de la ciutat. En Junoy, En Corominas, En Zurdo, En Buxó, En P. K. y una dotzena de grassa més, d'aquestos animals. Si vosté pensa una mica ja veurá D. Nicolás qu'aixó del *partido único* ni es chicha ni limoná, qu'es un farsit de romansos per no di una orga de gats, y que la decencia obliga y la vergonya'ns diu clar, que'ns retirém per el foro y ho deixém per un altre any. Coloquis bé las ulleras, y veurá devant del nas, l'espantosa ensarronada, la planxa piramidal d'aquesta Casa del Pueblo que encare segueix badant. ¿Ahont son els diners, digui, hont es la formalitat? ¿com la podem fer la Casa si ja no queda cap ral? Are examini'l prestigi qu'aném adquirint d'ensá que remeném las cireras de la nostra Casa gran; el negoci de las vacas, els tarugos d'En Rach-Rach, alló de las mil pessetas, en fi señores, la mar. ¿Vol, donchs, trobá una persona que per bona voluntat que tingui, posi confiansa ab els nostres concejals? ¿Qui vol que's presti á ajudarnos á pujar la Pepa á dalt, si are ja ensenyem l'orella gayrebé dos ó tres pams? ¿Son aixó las garantias qu'oferim als ciutadans? ¿es aquesta la manera de regir y administrar? ¡Vaja que's una vergonya el dirse republicá! Miri, si vosté'm vol creure, á grandes males, ja ho sab, varas de freixa y castanyas per tots el quatre costats. Comens per fer neteja de tot el color torrat que En Junoy porta á la cara, porque's pugui veure clar si es que li queda vergonya y es torna vermell ó blau; escursi d'una vegada tots els dits que trobi llarchs, y regali als japonesos porque'n fassin estofat, al sabatassas d'En Sebío, qu'es un ximple dels granats. Fet tot aixó, vagi á Ceuta, llogui un pis ben airejat, y tanqui En Lerroux á dintre ab tres ó quatre ó cinch panys. Alashoras li asseguro que'l partit republicá, se semblará á alguna cosa, y tindrà un xich més de nas, y será molt més possible que puji d'aquí cent anys, ¡que ja seria una ganga per vosté, D. Nicolás!

PEP DE LA TRALLA

APRENEU, OBRERS

Aquells que abans de las eleccions deyan que volian purificar la administració municipal, treyentne tot lo dolent que hi havia; que volian fer veure que sols ab ells aniria bé la classe obrera; que tenint un bon número de diputats á las Corts farien fer la llei al govern y que'ns portarian la República dintre poch; en una paraula, aquells que'ns havian de fer

felissos, mireu, obrers tots de Catalunya, lo que han fet: ¡quin ensaig de govern republicá! com deyan ells que volian fer. Pobre Espanya, si arribessin á governar; ja caldría que arranquessin á correr y no'ns aturessim fins al interior del Marroch, que encara allí de segü estariam millor que aquí governats per aquesta colla de farsants y vividors; per aquesta cábila de "lladres y chanchullers", com se tractan ells mateixos á Valencia, ahont també tenen la sort de disfrutar d'un ensaig republicá cafre. ¿Qué es lo que han fet ab els seus trenta y tants diputats á Corts? Poca cosa: en lloch de presentar projectes que afavorissin al país y á la classe treballadora com deyan que farien, han perdut miserablement el temps fent obstrucció á lo poch de bo que ha presentat el govern, lo mateix que als pressupostos que, encara que dolents, sabian que s'aprobarian apesar de la seva obstrucció, y no obstant, vinga anar perdent temps discutint si era ó no lícit el cridar ¡visca la república! com si á la classe treballadora ens importés una gran cosa que poguessim donar ó no aquell crit, y desbarrant aixís que ningú pogués presentar cap projecte per entrebancarho tot ells.

La única cosa que s'han donat pressa á votar, ha sigut el servey militar obligatori, que pel mateix objecte de ser obligatori, ja es un atentat á la llibertat que ells han predicat, y que no afavoriria de cap modo al obrer, porque com ja s'ha dit sempre, aquet seria allavors un esclau del rich, ademés de la esclavitut que ja porta en sí mateix el servey militar.

Y en los Ajuntaments ¿qué es lo que han fet? No hem de fixarnos més que á Barcelona y Valencia ahont tenen majoria absoluta per fer y desfer. A Barcelona no han procurat més que posar amichs seus en tots els empleus sense respectar als que hi havia encara que complissin el seu deber; sols s'han ocupat en demostrar el seu sectarisme y intolerancia, negant subvencions á festas que per lo tradicionals que son habian de ser respectades, particularment la del Corpus, en quina s'han mostrat tal com son, votant en la comissió á favor y en la sessió en contra: han entrevingut en els negocis bruts del gas Strache, en el dels empedrats del Passeig de Colon y darrerament el xanullo de las 5000 pessetas; han convertit las sessions en un safreix, y després de tot s'ha vist clarament que no eran ells els que mangonejan els interessos de la Ciutat sinó las collas de la "Fraternitat", que fraternalment els amenassan ab el convincent arguments del garrot si no votan de aquesta ó de aquella manera.

A Valencia las cosas encara han anat més fortas; allí s'ha arribat á tractarse ells ab ells de lladres, assessins, immorals, xanullers; hi ha hagut batallas formals pels carrers, morts, ferits; en fi ni mes ni menos que al Riff, havent arribat ja al extrem de haver de suspendre al Ajuntament ó gran part d'ells per la mala administració d'aquets redemptors del poble.

Apreneu, obrers, á conèixer quins son els vostres veraders redemptors; fixeu en lo que fan els catalanistas en totas las corporacions en que hi prenen part; feu la comparació ab lo que fan els republicans centralistas, y veurém ben clarament quins son els que us volen redimir de debó, els que us volen portar á la consecució del vostres ideals.

Estudieu be l'acort de la darrera Assamblea de la Unió Catalanista sobre la qüestió social, y estém ben segurs de que girareu l'espatlla á n'aquests explotadors y vindreu á engrossar las filas del Catalanisme, qu'es l'únich que te solucions salvadoras per nostras aspiracions

JOSEPH RAURELL
(Obrer)

Centellas, 28 Maig 1904.

UN COMUNICAT

Sr. Director de LA TRALLA.

Li agrahe la inserció de las següents ratillas son servent y amich—Joseph M.ª Roca.

Deya La Devantera del 31 de maig, parlant de la meua insignificant intervenció en l'Assamblea de la Unió Catalanista:

«En Roca!!! Aquell mateix qu'en el meeting que la Unió Catalanista celebrá á Tarragona digué: que may faria pactes ab els regionalistas porque tenen RUSSINYOLS y aquesta mena d'eynas serveixen pera obrir portas!!!»

Las frases estampadas en versaletas y cursiva pera demostrar que son textuales y que volen semblar un calembourg, no són res més que una xabacanada provinient de la imaginació del que las ha escrites, puig que no foren pronunciadas. En el meeting de Tarragona ni directa ni indirectament vaig ocupar-me dels regionalistas, y si no, vegis la ressenya que de dit acte publicá La Renaixensa del día 10 d'abril de l'any 1900. Lo que hi ha es que l'inventor del solt ha sentit rossinyols y no sab ahont, y jo recordant l'Evangeli li faré la mercé d'indicarli la verneda. A l'Assamblea de Tarragona, y parlant de las eleccions, digui: «s'ha de deixar á tothom en completa llibertat pera emetre son vot; las idees catalanistas han d'entrar per convicció, no ab el rossinyol de la violencia»..... (Tret del discurs que, pres taquígráficamente, publicá La Renaixensa del día 26 y la JOVENTUT del 27 de juny del any 1901).

Y consti que al rebutjar la paternitat de lo que falsament m'atribueix La Devantera, no es pas pera negar que jo hagués combatut als regionalistas, no, porque d'aquella campanya no me'n arrepenheixo poch ni molt, com tampoch m'arrepenheixo d'haver recomanat la concórdia (mentres fos compatible ab els preceptes de la Unió) desde'l día qu'En Robert (A. C. S.) defensá las Bases de Manresa en el Congrés del Estat espanyol. Fins aquell día en la colecció de La Renaixensa s'hi trobarán solts politichs sobriers pera demostrar que jo vaig combatre als regionalistas; no cal, donchs, inventar discursos de mal gust podentse probar lo mateix ab solts autèntichs escrits ab una mica més de solta.

JOSEPH M.ª ROCA

LA PROFESSÓ

Al veure la professó tant plena de lluminarias ab atxas per tot arreu que l'espai il·luminavan, coneixent prou el brabó dels republicans de camama, varem creure horroritzats que Barcelona cremava... Y es que encara no hem pahit aquella fiera amenassa del omnipotent Lerroux quan tant sério assegurava que sols ab un estornut si á n'ell li dona la gana veuriam á la ciutat cremant pels cuatro costados.

No va passar res d'aixó ¡Senyor Lerroux molts gracias!

LLUM

La vaga dels barbers

—¡A plegar immediatament!

—Si soch regidor.

—Per aixó mateix; no volém que ningú afayti y vosaltres no feu més que afaytar al poble!

Discurs, sermó, arenga ó ensarronada, que si no s'ha fet es podria fer en qualsevolga Fraternitat Republicana, encare que fos la de Sans.

Ciutadans: Fa poch dias tenia de felicitarvos perquè després de molts sacrificis havíam pogut arribar á trobar un lloch com nosaltres ens mereixém pera montar nostra casa, y aquest lloch es lo corral d'en Toyo, ahont podrém, á no trigar encara un sigle, anar á pasturar las sanitosas doctrinas que nostres redemptors ens predicant.

Avuy es día de novas emocions; avuy tinch de dirvos que ja som propietaris ó millor dit ne serém quant haguém retornat al company Sans las pessetas qu'ha bestret pera montar nostre hostatje social, ahont tindréu també un café de nostra propietat lo dia qu'haurém pagat son import al cafeter que'ns l'ha venut á fiar.

Y finalment, correligionaris; com nosaltres som un exercit batallador y tot exercit necessita una bandera que'l guihi en los camps de batalla, tinch de fervos saber que "alsem los cors, que ja tenim bandera" encara que siga emparaulada. Aquesta ensenya gloriosa que'ns será entregada quan haurém pagat los dos cents duros que'ns en contan será la que si ens la deixan ens cobijará á tots el día de l'arribada de nostre il·lustre quefe en Nicolás I.

Ja ho veyeu lo que pot la constancia y

la bona voluntat; ab poch temps y ab molts poch sacrificis per part nostra ja tenim edifici propi, café propi y bandera propia. Vritat es que de tot aixó no hem pagat res, pero si podem reunir los quartos ja ho pagarem y si no ho quedarem á deure.

Ans d'acabar cal qu'os felicit per la bona marxa de la nostra societat qu'es entre totas las fraternitats la que va á la devantera, la qu'es lo porta estandarte ó portaria si ja l'hagués pagat.

Avant sempre y no desmayém fins que tot sigui de nostra propietat á lo que ja portém camí tota vegada qu'ab l'ingrés del company Aguiló fins tindréu orador propi encare que tampoch lo pagarem. He dit.

Dono fé de qu'es exacte.

UN PROLETARI

DE LA FRATERNIDAD REPUBLICANA DE SANS

Lo "ensayo de la República," al Ajuntament

A n'aquells que are fá un any predicavan arréu que la República estava á punt de triomfar, á n'aquells que deyan que anavan á fer un ensayo de la república á la casa comunal porque'ns convencessim de la seva virtualitat, á n'aquells que agotaren tot el repertori de insults y de paraulas groixudas en contra dels bons fills d'aquesta terra, á n'aquells que enllueren á una gran part de nostre poble ab promesas de fernos á tots felissos; mireu, fixeushi un moment, y veureu la relació que guardan las sevas paraulas de ahir y los seus fets de avuy; mireu, y no podreu menys que girar la cara de fastich al contemplar la seva barra; las immoralitats y els xanullos que están perpetrant á costas de la República á la que fins fan despreciable ab los seus actes, reprobats per tots los ciutadans honrats sens diferencia de partits ni de creensas.

Entraren en aquella casa ab las dents ben esmoladas, es cert, pero no hauriam cregut may que fins tinguesin lo poch talent de no saber ni guardar las formas.

Vamos á regenerar el municipio deyan á tothom qui volia sentirlos, y en efecte, lo que fins are han procurat ha sigut regenerar las sevas butxacas; y que'ns guardi de mentir lo gremi de vaquers, y la comisió de mataderos.

Lo que nosaltres podem assegurar es que may Barcelona se havia trobat pitxor administrada de lo que's troba desde que tenim al municipi majoria de republicans lerrouxistas.

Ells acapararen totas las comisions (tanta era la fam que portavam) ells se repartiren totas las tinencias de alcaldia cosa que farà molt republica de la Unió pero que no fá gens democrata; donchs bé, ells podian imprimir una nova marxa al municipi contant ab majoria absoluta com contavan y si no ho feyan de ells hauria de esser també tota la responsabilitat.

Y que han fet? res absolutament res; es adir en benefici del poble res, are en benefici de las seva butxaca molt.

Y per no fer res, ni sisquera han volgut deixar posar en práctica la reorganización de serveys municipals ideada per los regionalistas cosa que hauria millorat la administració per pogueu empendrer las grans obras públicas projectadas també per los regionalistas, pogueu aixis donar feyna á moltissims trevalladors que avuy se moren de fam á causa de la terrible crisis que sofrim.

Ells no han fet res per rebaxar los consums en los articles de primera necesitat, cosa que tant afecta á la classe obrera; ells no han fet res tampoch per privar la venda de carns repugnants y malaltas que han de menjar els pobres; ells en fi, no han fet res mes que passar el temps tapantse mútuament trampas y xanullos, que no passen desapercibuts per lo poble honrat que á no tardar els sabrá castigar com se mereixen.

Ab aquest ensayo de la república hem quedat ben satisfets y Barcelona se ha convensut de que si no surten prompte els bons ciutadans á defensarla la deixarán sense honra y sense camisa.

Mentres tant si encare hi han infelissos que crehuen ab l'advenimiento de la república que els hi han de portar aquells que en vigiliat de eleccions els hi prometian á plasso fixo, que esperin assentats, donchs aquesta bona Senyora va allunyantse... allunyantse cada dia mes, tot cobrintse la cara de vergonya.

FIBLÓ

Polémicas

VII

—Avuy Joan te seguiré parlant de nostre programa.

—Molt be; suposo deus recordar que varem acabar á la base 4.ª y per lo tant passarem á parlar de la 5.ª.

—No hi trobo res de particular, la quina no trobo be es la 6.ª.

—Per qué? No trobas natural que Catalunya s'hagi de dictar sas lleys civils, penals, mercantils, administrativas...

—Deixam dir. Ab aixó de las lleys no hi trobo res de particular; pero ab lo que fa referencia á la encunyació de la moneda no hi estich conforme. Llavors dintre d'Espanya hi haurien duas menas de monedas.

—Y que hi fa? Be hi eran abans
—No es cap rahó aixó. Lo volguer moneda apart es completament separatista.

—Vas equivocac. Es separatista 'l Poder Central?
—No.

—Donchs segons tu en fora pel sol fet d'haver fet una moneda especial pera las Filipinas quan aquestas illas formaven part del Estat Espanyol; haventhi encare en el cas que 't cito una agravant y es que 'l Poder Central, aquella moneda per ell mateix creada, no la admetia, considerant axis als Filipinos com si fossin estrangers. Si 'l Poder Central no es separatista ab tot y haver fet aixó tampoch se 'ns hi pot considerar á nosaltres que al cap-de-vall al volguer moneda propia no fem res mes que un acte ben lógich.

—No ho entenich aixís; no sé veure la necessitat que n'hi ha d'aixó. ¿Qué no aniriam millor com are?

—No: cada regió te 'ls seus interessos y aquestos han de ser representats d'una manera ó altra; ha d'haverhi quelcóm que representi la riquesa de cada poble y aquest quelcom es la moneda que al estranger la consideran de més ó menys valor segons sigui la riquesa del país.

—Axis donchs en el fondo hi ha un egoisme gens bonich perque com que Catalunya es la regió més rica d'Espanya la seva moneda seria la més estimada.

—Estás en un erro al dir que Catalunya es la més rica de las regions. Es la quina trevalla més: si las demás trevallasin á proporció d'ella serian tan ricas ó potser mes qu'ella. Mira lo terror catalá y veurás que no es pas lo mellor pera la agricultura; mira 'l d'altres pobles y ab tot y reunir condicions no's cultiva. Si quelcom més tenim es perque trevallém mes; aixís ho reconeixen los d'enllá del Ebre quan diuen «el catalan de las piedras saca pan». Aquí hi veurás tota mena de manifestacions del trevall; aquí pera viure tenim la fabricació, 'l comerç, la terra, que en alguns punts, més que ab ayga es regada ab suhor; en altres pobles sols coneixen l'empleo, la nómina; just trobo donchs que nostres fatigas, aixó es, las fatigas dels catalans vingan representadas en moneda catalana y no en moneda d'un altre poble. L'egohisme de que tu parlas no es tal sinó lo natural amor que tothom sent per lo seu, per lo que s'ha guanyat.

—Y la moneda catalana ¿voleu que tingui circulació en tota Espanya?

—Si; encare que are estém parlant de la base 6.ª ens trobém discutintne una altra de base; es la 14 que fa referencia també á la moneda. Llegeix aquesta base y veurás que volém que nostra moneda circuli per tota Espanya y 'l mateix dret reconeixém á la moneda que tinguin las otras regions.

—Així ja es mes enraonat.
—Encare hi ha mes. Estatuhim que Catalunya deuria subjectarse als tipos unitaris en que convinjan las regions y 'ls tractats internacionals d'Unió monetaria.

—De modo que no voldria posar altra vegada alló dels quartos, xavos, pessas de dos, etc.

—No, aixó representaria un exclusivisme ben tonto. Nosaltres volém anar d'acort ab los temps moderns ja que d'aquestos temps som ells. Aquell sistema podia anar be abans. Are las cosas han cambiat. La mateixa base 14 diu ben clar que no ens fariam una moneda que estés fora dels tipos unitaris convinguts per las demás regions y l'Unió monetaria.

—La qüestió ja's presenta més clara.

—Tens alguna observació mes á fer sobre la base 6.ª?

—No.

—Donchs si't sembla passarem á la 7.^a

—Guardemho pera 'l divendres; avuy vaig una mica depressa.

—Com vulguis.

—Vaja; bona nit Joan.

—Salut y fins divendres Joseph.

DELCLLOT

A Pueblo Nuevo del Terrible

En Lerroux: Propongo una colecta en favor de los obreros que están en huelga.

—Déjese V. de colectas que ya leimos en el Pringue de lo que vive V.

(Histórich.)

AVIS

Els nostres estimats corresponsals se veu que s'ho han pres ab afició, y ens envian memorials en lloch de cartas.

Tot aixó ens aniria molt bé si no fos en perjudici d'altres corresponsals que s'han de quedar sense veure sas cartas publicadas á causa del excés d'espai que'ns ocupa la secció DE FORA. Devant d'un conflicte tan grave el nostre Director ha publicat el següent

BANDO

1.er Serán passadas per las armas y no's publicarán, las cartas que passin de una quartilla (tamany ordinari).

2.^{on} Als aixerrits que tenen la lletra menuda y fan cabre en una quartilla material pera omplirne duas, serán igualment passadas per las armas las sevas produccions. No volém lletra menuda perque nosaltres ja'n tenim molta.

Y 3.er Serán passadas per las armas las cartas que no vinguin á n'aquesta Redacció per tot el dilluns de cada setmana.

Al que contravingui aquestas ordres se'l considerará rebelde y com á tal l'entregarém als lerrouxistas á l'hora de la menja.

LO DIRECTOR

FLIST - FLAST

Al meeting que l'altre dia van fe els lliure pensadors se va pendre entre uns acorts el de que Deu no existia, Perxó després sorprenia que 'l president, molt resolt digués á la companyia; A reveure si Deu vol.

Volguentnos treure un impost qu'hi havia sobre'l blat molt el ministre del rebost (1) nos ha pujat l'alcohol. Es el gran modo d'obrar de tots els governs d'aquí; ¿Voleu que's abaixi 'l pa? Donchs s'haurá d'apujá'l ví.

En Montero está que trina perque veu qu'els seus companys á pesar de dirli quefe no 'l regoneixen per tal y cada hu forma grupos y fá el seu niuet apart deixantlo á n'ell ab las barbas ó per millor dir pelat. ¡Home, home, no s'enfadi y sigui un xich més formal; ¿No diu que son liberales? Donchs ¡Visca la llibertat;

Encare que no ho sembli, continuan obertas las Corts espanyolas.

Ningú s'ha dit bestia ni animal. Las sessions no tenen interés.

Diuen que en Salmerón vindrá á Barcelona aquest mes, pera ventar el foc que ja's comensava á apagar.

El poble republicá fa com las xicotas melindrosas que festejan: Si no se'ls hi fan regalets y no se las porta sovint á véure espectacles se cansan del promés.

Sols que'ls republicans de bona fé de lo que's cansan es d'esperar en va lo que'ls hi han promés. Tot es qüestió de promesas.

La Fraternitat Republicana de Gracia convoca un Certámen literari poetich pera la festa de l'Assumpció.

Ab quina cara's riuran are'ls perdidos, dels Jochs Florals de Can Prosa.

Els catalanistas portem l'avens en materias d'Art, Ciéncia, literatura, etc. Els que vulguin fer cultura nos han d'imitar. Sols que s'exposan á resultar parodiadors mes que imitadors!

L'alcohol s'apuja. Acompanyém á n'en Zurdo ab la pena que l'aclapara.

De Moreria.
«En la corrida verificada en Las Villas (España) ha resultado gravemente herido uno de los toreros.

(1) D'Hisenda.

Las suscripciones fraternals

OSTIA

—Qué son tots aquells lletereros?
—Son llistas de suscripció per la Casa del Pueblo, pera 'l Teatro libre, pera en Lerroux, pera l' Anglés, etc., etc.
—Y aquí es la Fraternitat?
—No home, que no ho veus... Es un Centre de suscripciones.

También ha resultado con lesiones una joven de 21 años llamada Mariana Abrera, que fué atropellada por el público al refugiarse en las localidades altas huyendo de la lluvia.

Varem esser galantment invitats pera assistir á la festa inaugural del «Progrés Autonomista» que's celebrá'l dissapte passat. Remerciém á la Junta la seva galanteria.

La Campana's queixa amargament de que'ls capellans que van á la professó cóbrin. Y hi fá'l següent comentari: «No hi há un sol orador republicá qu'exigeixi'l pago de cap cantitat per assistir á un meeting. Tots hi van de franch.»

Bóla! Y en Lerroux, y en Navarro y altres?
Que ho diguin els fraternals de Premiá y 'ls de Sant Vicens de Torelló... y molts d'altres que'n coneix.

El clericalisme tot ho invadeix.
Lo diumenge passat tingué lloch á Gracia la professó de Corpus que sorti de l' iglesia de Jesús, y durant lo curs de la mateixa per lo carrer Major, lo Circulo Republicano del distrito 8.º qu'en ell te son local social tingué issada la bandera tricolor qu'estrenava, y los balcones plens de bellas y elegantes señoritas que con sus trajes claros daban gran esplendor al acto religioso que se celebrava. Es diu si en Lerroux vol excomunicar á dit Circulo per haverse venut á la canalla clerical.

S'ho mereixen.

De la Campana:

«A Espanya fins ara, may s'ha descobert que cap ministre fes tarugos.»

Peró s'ha descubert que 'n fan el Lechero y en Granota.

Oy Roca y Roca?

La Putinera del dimecres publicaba la noticia de que'l grupo feminista que presideix D.ª Angeles (quin angel més lleig) s'havia separat de la comissió qu'entén ab los preparatius de l'entrada triomfal á Barcelona, de D. Nicolás.

Aixó ha d'haver posat en grans apuros á la Comissió organitzadora, perque si l'Angeleta y las sevas sócias se n'apartan ¿qui formarà la Corte del amor lo dia de la solemne recepció?

¡Ay Lerroux! t'has de convencer de que la cosa't va mal.

Puig si á tú, que com á físich encare pots mitg anar, las compañeras te deixan, per forsá haurás de buscar los arrullos amorosos en l'altre sexo oposat.

¿Que passá en l'última sessió extraordinaria que celebrá l'Ajuntament de Premiá de Dalt?

El Gnom de LA TRALLA, senti que'l Barbut, sortint com un esperit de la sessió, cridaba: Lladres, lladres, lladres.

Ho deya per en Joan s'en va, ya que aquet patatero se'n ha anat ab tot y portar á sobre una pila de vagon de patatas y l'import d'ellas?

Ho diria per las tres lliuras de deixa que te la capella de La Sisa y que's diu que no 'n dona compte al Cap de ferro?

Si en la sessió vinenta s'aclareix el perque d'aquells crits, ja'n vendrem dos quartos als llegidors de LA TRALLA.

Poden dir que hi ha miseria pero lo qu'es pels caps-pares de la República com si tal cosa.

L'Agrupación Coral de La Casa del Pueblo, ha publicat un anunci en el que diu que'ls coristas haurán de pagar un ral cada semana para gastos de profesores y demás.

Advertint que'ls professors de las nostras instituciones corals no cóbran un céntim, y aixó que no sols se dedican á ensenyar las composicions sinó que donan ensenyansa gratuhita de solfeix y cant.

L'anunci acaba dihent que l'objecte de la fundació d'aquesta Agrupación Coral es pera aprendre un Himne dedicat... á la República? á la Patria? á la Revolució? al Progres? á la Llibertat? Res d'aixó. Un himne dedicat á n'en Salmerón!

Retallém de La Campana.

CANTAR

«Allá al extrém del carrer sento un soroll com de trampas ¿Es qu'están fentse elecciones ó es la professó que passa?»

L. WAT

Permetim senyor Wat que li contesti:

No es que's fassin elecciones ni es la professó que passa, sino en Zurdo y en Buxó, mestres en qüestió de trampas y colegas molt amichs d'aquella Roca ayarbática que ab tanta tranquilidad ve dirigint La Campana.

L'Orfeo Catalá, doná el passat diumenge en el local del Ateneu de Sans un gran Concert Popular á benefici dels obrers en vaga de dita barriada.

Si aixó ho haguessin fet els perdidos, tots els diaris ho haurian fet menjar que feyan caritat als obrers. L'Orfeo es hora qu'encare no ho ha dit en lloch y si ho dihem nosaltres es perque aixís nos ho han pregat alguns obrers de Sans pera fer constar el seu agraument al Orfeo Catalá.

LA TRALLA en nom propi també felicita á la nostra primera entitat coral y aplaudeix en tot cor la campanya de cultura que ve portant á cap...

¿Sáben qu'es va fer un meeting lliure-pensador?

¿Sáben que's va acordar que no hi havia Déu?
¿Sáben que's va dir qu'eran uns ximplers els que anavan á missa y uns bojos y poca-vergonyas els que feyan batejar per l'Iglesia y mes bojos y mes poca-vergonyas encare'ls que no's casavan per la benemérita (vuy dir pel civil)?

¿Sáben que va presidir el meeting el compañero Joan M.ª Bofill de Figueras, ex-alcalde d'allí y Diputat á Corts actual?

Donchs si sáben tot aixó no sáben una altra cosa, y es: qu'el tal Bofill ha educat á las sevas fillas en un Convent de monjas francesas del costat de casa seva; que aquestas noyas han sigut totas batejadas per l'Iglesia; qu'ell es casat en segonas noces y tots dos cops sense intervenció de la benemérita ó sia sempre per l'Iglesia, y que l'enterro de la seva primera esposa (e. p. d.) se feu ab tota la cerimónia; ab acompanyament de capellans (oh!!!) y absolutas etc. etc.

Mes del meeting de la flamarada.

Al sortir el nostre redactor del local ahont se celebrava el meeting va sentir el següent diálech:

—Si fóssim mes homes, no hauriam deixat tocar las campanas de Santa Madrona.

—Si, noy; semblava un trágala.
—Y tant! Es precis demostrar á n'aquests reaccionaris que aquí no hi ha mes toca-campanas que nosaltres.

CARTA OBERTA

He llegit totas las cartas de Marfull, de Pau Rench y 'l senyor Trenca-cassolas que desd'aquí'ls han remés tractant d'assumptos locals (alguns molt imparcialment) y parlantlos ab franquesa tinch de dirlos que'm sab greu qu'entremitj las altres cosas s'ocupin d'aquell llauné qu'aquí ni pincha ni corta ni toca flautas en res cuidantse sols del trevall y cumplint en lo deber d'un bon pare de familia que no compta cap diner y s'ha tallat la coleta perque'l pobre reconeix que no te d'emboicarse y que'l que fen en altres temps era anar per mals camins y ho ha pagat ell mateix. Are'l qu'aquí convindria que's tractés molt formalment perque es de gran importancia

y tener mucho quinqué
fora de la Gran Unión
Republicana *frappé*
con *legalidad y sangre*
fette y no sé que mes
puig titols ne tenen molts
no mes que titols ¿m'entén?
Que menjin foras *escolas*
ó *assilos* qu'es lo mateix,
fins que diguin si es *legal*
com van fer los nombraments
dels *señores profesores*
adictes sols del govern.
Ataquils per quet cantó,
apréti aquí, Pau Renech,
no li fassin gens de pena
tiri dret y fort ab ells
ja qu'avuy ells son els amos
degut al ensofiment
é ignorancia de las *massas*
qu'enganyats com a virets
han cregut á quatre *ratas*
que buscan lo que'ls convé
y han fet de casa la vila
una *inclusa*, ahont tots ells
poden menjar tot tranquils
lo pressupost sens fer res.
Apréti, *Trenca-cassolas*
y preguntils que s'han fet
de las protestas que feyan
quant buscavan lo poder
respecto á los empleados
que cobravan lo paquet
no sent allí necesaris
perqué res sabian fer.
Aquest assumpto, Marfull,
y molts d'altres que'n sabém
deuria cada setmana
ficalsi dins de las dents
á tota la majoria
del intrús ajuntament
que sense mirar la crisis
qu'aquest poble ja fa temps
està passant per las vagas
y altres cosas de mes pes,
han portat al municipi
á uns quants del seu *cassinet*
que's menjan de viu en viu
al poble y contribuyents.
Apreteu aquets assumptos
y deixeu está al *llauné*,
qu'al municipi hi ha teca
pera fer un tractat immens
d'incapacitats y neulas
que no saben fer res mes
si no llepa... las sabatas
de Canals y del govern.
Prou per avuy y perdoni
si m'he pres l'atreuiment
de molestarlo, y disposi
del seu amich,

ALSA-PREN

Valls, Maig 28 del 1904.

Tribuna de "La Tralla,"

La falta d'espai nos obliga á deixar
pera'l número vinent la publicació de las
sis respostas qu'hem rebut á la pregunta
6.ª insertada en el passat número.

Vidreres

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: En lo present any podem dir
que'ls Ajuntaments de Barcelona, Valencia y Vi-
dreres, principalment en aquesta última capital
(dit sigui en broma) han posat las cosas en son te-
rreno en lo que's refereix ó put á clericalisme; fora
subvencions y fora orquestas qu'entonin cants cle-
ricals; ho sento verament per nostre *nano* y'l *mestre*
cullera que no pogueren lluhir son garbo portant
l'un la vara, y l'altre los galons de cabo primer
cumplido, que guarda com á reliquia per manifes-
tar als llanuts, que al ser soldat pogué arribar á ser
clase ó sia lo que vulgarment diu dels estudiants
quan resultan aprobats per forsa; que ab tots tre-
valls va poguer passar per lo forat de la clau per
obtenir l'especial *condecoració* de cabo. Referent al
nano, el dia mateix de Corpus sé que tingué una
discussió ab un senyor d'aquesta vila, sobres lo
assumpo de la diada, y'l tal senyor, ab molt bon
acert, com ell sab, demostrá á dit *nano* que á pesar
de dirse adelantat era un verader *retrogrado*, se-
gons se despenya de sas paraulas, demostrantli,
ademés, lo paper ridicol que representa en l'Ajun-
tament, puig la majoria del repetit *nano* se compo-
nia d'ell sol; recordantli lo de Sils, que siguent deu
los concellers, se quedá sol, fent cas omís del seu
cunyat que per condescendencia l'acompanyá, se
embolicá tant y tant lo pobre *nano*, que no sabía
distingir un dever ab un acte de cortesia; ¿de qué
li serveix aquell títol de batxiller que diuhen que
té; lo degué obtenir com el *mestre cullera* los ga-

lons. Créume *nano* no discuteixis més ab aquell
senyor alt,

Qu'es d'aquells de nas de ganxu,
Es d'aquells d'esquena dreta,
Es d'aquells que té ben treta
La llana de sota'l cap.

UN AUTONOMISTA

4 Juny de 1904

Mataró.

Lo que passa aquí entre'ls republicanos de
l'Unió y'l Centre Federal democràtic republicà,
sembla una discussió de comares treyentse'ls dra-
pets al sol que es un gust.

Ahir els dos setmanaris orgues d'abduas tenden-
cias republicanas, feyan elogis dels resultats que
la fusió donaria al partit republicà, y'ls federals
d'aquí, qu'entenien el federalisme com yo l'inglés,
portaban á la barra á alguns elements de la Unió,
que pretenían formar part d'un Centre Autonomis-
ta Democràtic; ells qu'en primer terme deurían
haverlo patrocinat, escoltaren la veu d'un fanàtic,
que ab l'esmentada associació preveya se li ende-
rrocaria'l pedestal enganyós sobre que descansa sa
consecuencia política, y sapigué espantar als que
entenían que com Republicà, Autonomista y De-
mocràtic, pot esserse autonomista y democra-
tic deixant per altre lloch y temps el treball per
una qüestió de forma com es la República.

Avuy, en virtud de reciprochs insults dirigits ab
motiu de la organizació d'aquella entitat escatei-
xen com donas bordalleras l'origen dels insults,
havent acordat enviar per un taquígraf, que copie
lo que de la discussió de la esmentada qüestió que
havia de tenirse entre uns y altres elements ver-
balment ne resulti.

Y ara, ab motiu de la incomparencia d'alguns
de la Unió que siga per no volguer actuar de Ne-
los ó per lo que siga no han comparegut á la cita
apunten lo diccionari dels calificatius d'en Lerroux
ab frases que la ploma's resisteix á transcriurelas.

Resultat, els federals d'aquí, negan beligerancia
als de la Unió per esser ó volguer ser autonomistas
democràtics, y ells que ho son ó deuria esserho
van de brasset ab en Lerroux, Ardit, Lletget y de-
més propagandistas vividors, centralistas y clero-
fobos etc., agents directes de lo que mes dehu-
rian aborir.

ANTONET

De Premiá de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

L'objecte que m'obliga á agafar la ploma pera
dirigirme á un periódich, cosa que faig per prime-
ra volta, no es altre que'l de fer constar una pro-
testa á la Junta General y la de Foment y Recreo,
del Centre «Amistat Obrera», al quin pertanyo.

Comenso per dir als llegidors de LA TRALLA, que
jo soch republicà federal d'idea y de conciencia, y
que m'honro de no formar part del Centre Repu-
blicà d'aquex poble, perque crech qu'entre tots
los que'l forman n'hi ha poch que sápigam lo que
vol dir República.

Dispensim que m'hagi apartat de lo que'm pro-
poso dir, y es, que la Junta de Foment de la «Amis-
tat Obrera» acordá celebrar una vetllada literaria-
musical, suposant que no tenia que parlarse de
política desde'l moment que l'article según del re-
glement ho prohibeix.

Per aquesta rahó, jo y tothom, creya que no's
tractaria de política, quan me digueren que'l jove
catalanista Antoni Costa havia presentat un treball
y no li havian admés, sent aixís que dit treball,
segons m'han assegurat, no tracta res de polítich,
á no ser que'l senyor Guell cregui que ho és pel sol
fet d'esser premiat en los Jochs Florals.

Y pregunto jo si's va examinar lo treball del dit
senyor Costa ¿per què no's va fer lo mateix ab lo del
senyor Navarro, titolat *La emancipación obrera*? ¿Y
aquella pessa que cantá la Rondalla de Granollers,
titolada *La via Republicana*, no era política?

Senyors de la Junta, crech que no varen cumplir
ab lo seu dever obrant ab parcialitat manifesta.

Deixo per un altre dia explicar lo que passi.
No dubto que donada la tolerancia que hi notat
en LA TRALLA, se dignará insertar aquestas mal
girvadas ratillas, per lo que n'hi dono mil mercés.

UN OBRER

(De la «Amistat Obrera»)

31 Maig del 1904

Rubí

El diumenge, día 29 del próxim passat mes, va
venir aquí Rubí el Diputat derrotat Roca y Roca
ab el seu secretari Canales. Es diu que l'objecte de
la seva visita va esser arreglar ó enredar encara
més, la desballestada administració municipal que
està feta una llástima. Figureu-vos, llegidors, si n'hi
havia de feyna que's diu á boca plena que, varen
estar treballant en el Casino tot lo diumenge y es-
criure tota la nit, l'*Escura gallinas*, el *León de los*
combates, el *Frare de la barba* y algún altre cons-
picio sense entranyas, que tenen per ideal visca la
despreocupació y embolica que fa fort.

Ahont hi ha més enredos diu que es en els con-
sums, que en Roca y Roca va exclamar: ¡Que heu
fet atrevits! No se pas si vos ho podré arreglar, y
aixó que'n Roca en sab, en podriam dirne mestre,
perque tots recorden lo de Ayerbe, y res, va sortir
ab la seva.

Y aixó que ni un calaix de sastre, tot eran retalls
y cap si avenia, ni talons ab las matrisus, ni aques-
tas ab los llibres ni res que s'hi assembla.

Es diu també que l'ex-Administrador en Joan
Vilardell, de resultas d'aquest garbuix de papers,
el dimars del día 31 á las vuyt del matí s'anava á
suicidar, tirantse dins d'un safreix molt gran del
Mas Xercavins y no ho va lograr, gracias á l'auxili
d'un pagés que treballava per allí aprop y al veu-
reho va corre y encare el va poder treure ab vida,
empro, tenint necessitat de haverlo de portar á
casa ab un carro.

Corri, cuyti, Sr. Director, fassi venir el carro
qu'aixó sembla un femer ple d'immundicia, fins

Esquerrans y Zurdos

—Vols dir que m'fará aquet matxo essent esquerrá?
—Perque'l vols?
—Pera treginar vi.
—Si, home! No fa altra cosa l'esquerrá (Zurdo) que treginarne d'ensá que es al Ajun-
tament!

l'Escura gallinas quan firma hi posa Famés y si no
pot fer venir el carro, que vingui un delegat del
Governador, y quan s'hagi passat una bona buga-
da, ja'ns dirán si hi ha res que's pugui aprofitarse.
FRISSETLA RUBINESA

3 Juny 1904.

De Centellas

Sr. Director de LA TRALLA.

En aquesta població, després de grans treballs,
hem lograt fer una neteja completa de *Esquellas*,
Campanas, *Putineras* y demés bruticia ab els desin-
fectants espressos per aixó, que s'anomenan, TRA-
LLA y demés periódichs catalanistas y per regla ge-
neral ja no's parla malament del Catalanisme, sinó
que la gran majoria de obrers explicantlosi una
mica nostres ideals, simpatisan desseguida ab ells
perque veuen que son molt diferents de lo que fins
ara els havian fet creure, y en cambi veuen també
que tot lo que'ls predicavan aquells periódichs es
al revés de lo que practican els seus inspiradors en
els cárechs que ocupan. Cregui que la conducta
que segueixen els republicans en els ajuntaments
de Barcelona y Valencia ha obert els ulls á molts,
motiu pel qual, en cert modo hem de desitjar que
á las vinentas elecciones s'acabin de ficar per tots
els Ajuntaments, perque aixís ells mateixos se cui-
darán de acabar ab la República y ab els seus par-
tidaris, permedi dels xanxullos y immoralitats que
segons se veu s'afanyarán á cometre per tot allà
hont finqui la pata.

Son affm.,

JOSEPH RAURELL

Centellas, 23 Maig 1904

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

Seguint lo que deya en la meva darrera carta, lo
cacich *Máxim* y'l *Republicà* feya temps que s'havian
entés, puig pensavan «si tu tiras per un cantó y jo
per l'altre, es trencará malament, y de be á be ho
partirém com voldrém». Y aixís se van fer amichs;
lo *Máxim* recomanava lo compromissari republicà,
lo *Republicà* li pagava fent regidors y diputats pro-
vincials á partidaris *máxims* y aixís s'anavan ente-
nent.

Pero es veu que no'ls hi agradava anar d'amagat
y per aixó'l día d'anar á menjar la *mona*, es van
presentar al teatre junts al mateix palco, á donar
un espectacle que'm va agradar més que *La Tosca*
qu'al ensemps representavan els cómichs matricu-
lats; l'espectacle de justarse públicament las seves
respectivas tapadoras, *corona* y *gorro-frigi*, pera
acabar d'omplir de farsa los seus actes.

Los seus partidaris, cegos creyents del amo van
d'acort sense saberho. Y anant seguint me trovo
ab los carlistas dels qu'en deixo una part perque
no's fican en rahons; tot lo més que fan es ser sepa-
radament partidaris del *Máxim*, arribant alguns
com *Cos y do* (parlo ab mallorquís), á votar la can-
didatura republicana tant per diputats á Corts,
com per compromissaris de senadors, tot perque
ho diu aquell. Pero la colectivitat es molt seria.

Més ve l'altre part, capitanejada per l'Avellá que
té tant de carlista com jo de... capellá (riguín),
que deya lo *Trenca-cassolas*, y aquesta part pren-
idem en las elecciones perque convé al seu quefe.
Com aquest quefe anava treballant ab avinensa ab
lo *Máxim*, treya regidors que's posavan, com devia
esser condició pera serho, á las ordres d'aquell;
més ne va venir un que no s'hi va arribar á posar,
ó be després hi va renyir, que's va juntar ab lo
cacich sense honors de tal, l'*Inofensiu*, arribant,
per aquest medi, á ser batlle, perque l'*Inofensiu*,
mort Gaudí, no va tenir cap més regidor seu.

Y Casañas, que's trobava sol contra tot l'ajunta-
ment, va creure qu'aixís tindria disgustos, y va
decidir votar ab la majoria republicana, pera fershi

amich, y me'l tenen en molts sessions, anant ell,
un carlista *retrogrado* de brasset ab los *avensats*
republicans.

(¡Que contents los republicans perque dich aixó.)
Continuaré la setmana entrant.

GENDRE DE PAU RENECH II

Maig 30 1904.

Una carta

Hem rebut una carta, que ab goig repro-
duhim, pera que 'ls nostres llegidors vegin
com van avensant las nostras ideas entre
totas las classes del poble:

Sr. Director de LA TRALLA.

«Molt senyor meu: Li demano que m' dis-
pensi l'atreuiment y si soch atesa ab la meva
súplica li agraahiré moltíssim, perque cregui
que no soch sola á llegir LA TRALLA en el
taller ahont treballa y encare que tinch por
de ferho malament, m'atreveixo á demanar-
li que accepti el meu oferiment de posar á
LA TRALLA els escrits que penso enviarli
perque's vegi que entre las donas obreras
catalanas també nos preocupém de lo que 'ls
catalanistas volen per Catalunya que s'ho
mereix.

No contesti á La Cartera de comunica-
cions...

Está á las sevas ordres sa afectíssima

JOSEPHINA ROCA

Cartera de Comunicacions

J. B. Tarragó.—L'idea ens va molt bé, pero cre-
yém que pera esser publicable li caldrá arreglarho,
fundant l'asseveració de que'l cant es autonomista
ab altrás frases més ajustadas, que prous n'hi han
en La Marsellesa. Esperém que aixís ho farà.

El mateix.—No va enloch.

Kucheli.—Ja tenim carta de Premiá de Mar que
parla de lo mateix.

Janot.—Bé, gracias.

Joseph Batista.—Mercés; anirá.

Un fill de Catalunya.—Encare que fos cert lo
que diu vosté, restarian altres motius y qüestions de
detall que podrián ocasionar conflictes en materia
religiosa. Per lo tant, la seva resposta no resol res.

Alsa-Prem.—Sentim no poder disposar de las
duas columnas.

Ricart Volart.—El seu treball adoleix del defecte
capdal de no esser gens de propaganda. Si segueix
enviant procuri la major concisió.

F. de A. Ferrer.—Es molt atinat el seu pensa-
ment, pero una edició aixís no tendria potser molt
éxit. Entre tant pot veure'ls Compendis d'Historia
de Catalunya d'En Rafel Monjo de Vilassar (1 pesé-
ta) y d'En Norbert Font y Sagué (0'50 ptas.).

Pare Sebastid.—Veurém.

L. F. de Molins de Rey.—Resulta molt repetit.

Un Bolan.—A Sta. Margarida de Montbuy no's
llegeix el periódich.

Un Catalanista federal.—Gracias. Anirá.

Imp. LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos